

บันทึก

เรื่อง สุราและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ด้วยเป็นอาหาร
ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ หรือไม่

กระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือ ที่ สส ๐๗๐๓/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๒๒ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตีความว่า สุราและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ด้วยเป็นอาหารตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ หรือไม่ โดยมีข้อเท็จจริงว่า บริษัทสหเวรา จำกัด ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ขอให้พิจารณาว่าสุราเป็นอาหารตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ หรือไม่ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าสุราเป็นอาหาร เพราะเป็นของกินที่คนกินหรือดื่ม และไม่เข้าข่ายกเว้นตามนิยามคำว่า “อาหาร” ในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าไม่เป็นอาหาร เพราะสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ด้วยไม่ใช่เครื่องดื่มที่คนกินหรือดื่มก็ตาม จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวและได้รับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาและกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) แล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ฝ่ายข้างมากมีความเห็นว่า ปัญหานี้ อาจแยกพิจารณาได้ ๓ ประเด็น คือ

๑. ในประเด็นข้อแรกที่ว่า สุราและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ด้วย เป็นอาหารหรือไม่นั้น ตามมาตรา ๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ได้นิยามคำว่า “อาหาร” โดยให้หมายความว่า “ของกินหรือเครื่องดื่มที่คนกินหรือดื่ม...”ซึ่งข้อความนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่าอาหารหมายถึงของกินประเภทหนึ่ง กับเครื่องดื่มอีกประเภทหนึ่ง อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งทั้งสองประเภทยกเว้นได้แก่วัตถุทุกชนิดที่คนกิน ดื่ม หรือนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ หรือใน

^๑ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“อาหาร” หมายความว่า ของกินหรือเครื่องดื่มที่คนกินหรือดื่มได้แก่

(๑) วัตถุทุกชนิดที่คนกิน ดื่ม หรือนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ หรือในรูปลักษณะใด ๆ แต่ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท หรือยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แล้วแต่กรณี

(๒) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารรวมถึงวัตถุเจือปนอาหาร สี และเครื่องปรุงแต่งกลิ่นรส

รูปลักษณะใด ๆ แต่ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ฯลฯ ดังนั้น เมื่อสุราและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่เป็นที่คนกินดื่ม หรืออมได้ จึงเห็นว่าสุราและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ด้วยย่อมเป็นอาหารตามคำนิยามดังกล่าว

อนึ่ง การแปลความหมายของคำว่า “เครื่องค้ำจุนชีวิต” ดังกล่าวนอกจากจะแปลโดยตรงจากคำนิยามดังกล่าวแล้ว ก็ควรจะแปลในความหมายอย่างกว้างคือ หมายรวมถึงสิ่งที่ทำให้ชีวิตดีขึ้นหรือสิ่งส่ง เสริมในการดำรงชีวิตด้วย

๒. ในประเด็นที่สองที่ว่า สุราและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ด้วยเป็นของกินหรือเครื่องค้ำจุนชีวิตที่เข้าลักษณะตามที่กำหนดยกเว้นไว้ในคำนิยามตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นหรือไม่นั้น จะเห็นได้ว่าในนิยามคำว่า อาหาร ได้ระบุสิ่งที่กฎหมายไม่ประสงค์ให้ถือว่าเป็นอาหารไว้โดยเฉพาะเจาะจง กล่าวคือ อาหารไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ดังนั้น เมื่อสุราและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่กฎหมายไม่ได้ระบุเป็นข้อยกเว้นไว้ ก็เป็นการแสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของความหมายของคำว่า อาหาร ดังที่กล่าวข้างต้นด้วย

๓. ในประเด็นสุดท้าย เมื่อพิจารณาตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๑๖) เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสุรา แล้ว จะเห็นได้ว่าสุราจะต้องทำจากแป้งและน้ำตาล ซึ่งแป้งและน้ำตาลโดยตัวของมันเองก็จัดว่าเป็นอาหารอยู่แล้ว

อาศัยเหตุผลดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๒) ฝ่ายช่างมากจึงมีความเห็นว่า สุราและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ด้วยเป็น “อาหาร” ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

รองเลขาธิการ ฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๒๒